

הבירה¹⁶.

כדי שלא יבוא הכהן השורף את הפרה
לידי חשש שמא יטמא, כל הכלים
שנצרכו לו בכל שבעת ימי הפרישה
נעשו מחומרים שאינם מקבלים
טומאה, כגון: כלים העשויים מגללי

בהמה, כלים מאבן וכלים שנעשו
מאדמת טיט שלא עברו תהליך ליבון
באש לשם חיזוקם בתום עיצובם, אלא
התייבשו בשמש¹⁷.

כדי להרחיק מדעתם של הצדוקים¹⁸,

נֶפֶךְ-אֶסְתֵּר

על חטאים אלא כדי לטהר.

י. הפרה האדומה נקראת גם 'פרת חטאת'
- על אף שהפרה האדומה לא באה לכפר
על חטאים אלא באה לטהר - על פי
הנאמר בספר מדבר פרק יט פסוק ט:
'וְאִשׁ טְהוֹר אֶת אֶפְרַיִם הַפָּרָה וְהַנִּיחַ
מִחוּץ לַמַּחֲנֶה בְּמִקוֹם טְהוֹר וְהִיָּתָה לְעֹלֹת
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמַרְתָּ לְמִי נִדְּהָ חֲטָאֹת
הָאֵל'.

יא. על פי המשנה פרה, פרק ג משנה ה, יש
אומרים שמימי משה רבנו עד חורבן
בית שני נשחטו תשע פרות אדומות ויש
אומרים שבע. וזה לשון המשנה: 'ומי
עשאם? הראשונה עשה משה, והשנייה
עשה עזרא, וְחִמְשׁ, מְעִזְרָא וְאֵילָף, דְּבַרִּי
רבי מאיר. וְחִכְמִים אומרים, שְׁבַע
מְעִזְרָא וְאֵילָף. ומי עשאן. שְׁמַעוֹן הַצַּדִּיק
וְיוֹחָנָן כְּהֵן גְּדוֹל עָשׂוּ שְׁתֵּים שְׁתֵּים,
אֱלִיהוּעִינִי בֶן הַקּוֹף וְחַנְמָאֵל הַמַּצְרִי
וְשִׁמְעֵאל בֶּן פִּיאָבִי עָשׂוּ אַחַת אַחַת.

יב. בפרשת פרה אדומה, הפותחת את
פרשת חוקת בספר במדבר, יש עשרים
ושניים פסוקים - כל פרק יט.

16 לשכת הבירה נקראת גם 'לשכת בית
האבן' משום שכל הכלים שנצרכו
לשריפת הפרה האדומה היו עשויים
מחומרים שאינם מקבלים טומאה
ובניהם כלי אבן. יש אומרים שלשכת
'בית האבן' הייתה בהר הבית ויש אומרים
בעזרה, ראה בגמרא דף מב עמוד ב.

17 כלי גללים אינם מוזכרים בתורה בין
הכלים המקבלים טומאה (ויקרא פרק יא
פסוק כג ובמדבר פרק לא פסוק כ). נאמר
במסכת מנחות דף סט עמוד ב: 'ככלי

גללים ככלי אדמה ואין מקבלין טומאה,
דאמר מר: כלי אבנים וכלי גללים וכלי
אדמה - אין מקבלין טומאה לא מדברי
תורה ולא מדברי סופרים...! במסכת
שבת דף נח עמוד א (שם מובא במסכת
מנחות) רש"י אומר שכלי גללים הם
צְפִיעֵי בְּקָר שְׁעִשׂוּ מֵהֶם כִּלִּים. את המושג
צְפִיעֵי הַבְּקָר אנו מוצאים בספר יחזקאל
פרק ד פסוק טו וממנו לומדים
שהשתמשו בגללים כחומר בעירה: וְיֵאמֶר
אֵלֵי רֵאָה נְתַתִּי לָךְ אֶת-צְפוּעֵי [קרי: צְפִיעֵי]
הַבְּקָר תַּחַת גְּלָלֵי הָאָדָם וְעֲשִׂיתָ אֶת לַחְמְךָ
עֲלֵיהֶם. (נוסיף:

א. שימוש בגללי אדם הוא דבר מאוס
ובזוי (ראה המפרשים במקום).
ב. כלי גללים אומנם אינם מקבלים
טומאה אך כל כלי גללים פוסל את
המקוה).

18 הצדוקים היו כת של יהודים שלא קיבלו
עליהם את התורה שבעל פה ואמרו שעל
הכהן העושה את הפרה האדומה להיות
טהור לגמרי - בניגוד לחכמים המלמדים
שמדין תורה גם טבול יום כשר לעשות
את הפרה האדומה (ראה 'טבול יום'
להלן). במסכת יבמות דף עג עמוד א
לומדים את הפירוש הנכון של המילה
הַטְּהַר (עליה נסמכים הצדוקים) שבפסוק
וְהָזָה הַטְּהַר עַל-הַטְּמֵא בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי
וּבְיָוִם הַרְּבִיעִי וְחִטָּאוּ בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכַבֵּס
בְּגָדָיו וְרַתֵּץ בְּמַיִם וְטָהַר בְּעֶרְבַּי (במדבר
פרק יט פסוק יט), וכן רש"י מפרש בגמרא
שם: 'הַטְּהַר' - שטהרתי לך כאן מכלל
שהוא טמא לדבר אחר כגון טבול יום